

iDusidusi ni iVola ni Soqoni ni Bula vaKarisito kei na Cakacaka Vakaitalatala

JULAI 3-9

**IYAU MAI NA VOSA NI KALOU |
ESERA 4-6**

“Kua ni Vakataotaka na Cakacaka”

w86 2/1 29, kato ¶[2-3

**Na Mata i Jiova e “Vakaraici Ira Tiko na
Nodra Qase” na Jiu**

Nira lesu mai na ivovo ni Jiu mai Papiloni, era sega ni cakava tu e dua na ka me 16 na yabaki. E uqeti ira tale na Jiu na parofita o Akeai kei Sakaraia mera kua ni wele, mani tomani na tara valenisoro. Ia sega ni dede era mai saqata na cakacaka qori na vakaillesilesi ni Perisia. Era taroga na dauveitusaqati qori: “O cei e vakaroti kemuni moni tara na vale qo?”—Esera 5:1-3.

E bibi na isaunitaro qori. Ke ra rere na qase, macala ga ni na sega ni toso na tara valenisoro. Ke ra vakacudrui ira na vakaillesilesi qori, ena rawa sara ga ni vakatabui na cakacaka. Era maqosataka gona na qase (macala ga ni liutaki ira tiko na Kovana o Serupepeli kei na Bete Levu o Josua) na nodra sauma, e yaga tale ga. Era tukuna vei ira na vakaillesilesi mera nanuma na lawa a vakarota o Sairusi ena dua sara na gauna e liu, ni vakadonui ira na Jiu mera cakava na cakacaka. Nira kila na vakaillesilesi qo ni sega ni rawa ni veisautaki na lawa ni Perisia, era sega kina ni via saqata na ivakaro ni Tui. E vakaoti gona na cakacaka me yacova ni sa vakadeitaka mai o Tui Taraiasi!—Esera 5:11-17; 6:6-12.

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

w93 15/6 32 ¶[3-5

O Rawa ni Nuitaka na iVolatabu?

A caka na sede se ilavo qo mai Tarisu, e dua na koro ena yasayasa ena cevaicake e kilai ena gauna qo me o Taki. A buli na sede qori donuya nona veiliutaki na Kovana ni Perisia o Mazaeus ena ikava ni senitiuri B.G.V. E kilai kina me kovana ena yasayasa ni “Tai ni Uciwai,” ya na Uciwai na Uferetisi.

Cava meda kauaitaka kina na matavosa qori? Baleta ni tiko tale ga ena nomu iVolatabu. E laurai ena Esera 5:6–6:13 nodrau veivolavolai o Tui ni Perisia o Sairusi kei na dua na kovana o Tatinai. E veivosakitaki kina nodra tara tale tiko na Jiu na valenisoro e Jerusalemi. Ni kenadau o Esera ena lavetaki ni lawa ni Kalou, ena namaki gona me vola sara vakamatata qai donu vinaka. O na raica ena Esera 5:6 kei na 6:13, ni tukuni Tatinai me “kovana ena yasayasa ni tai ni Uciwai.”

E vola qori o Esera ena rauta na 460 B.G.V., ni vo e rauta ni 100 na yabaki me qai caka na sede qori. Era nanuma eso ni sega soti sara ni bibi na nodra itavi na vakaillesilesi ena gauna makawa. Ia ke o nuitaki ira na dauvola iVolatabu ena itukutuku matailalai mada ga era vola, vakacava o na nuitaka vakalevu na veika tale eso era vola?

JULAI 10-16

**IYAU MAI NA VOSA NI KALOU |
ESERA 7-8**

“E Rokovi o Jiova ena iTovo Nei Esera”

si 75 ¶5

iVola ena iVolatabu Naba 13—1 Veigauna

⁵ Sega ni dua tale e vakataki Esera ni qarava vinaka na kena kumuni na itukutuku dina, e donu vinaka tale ga. “A vakarautaka na lomana o Esera me vaqagara ena Lawa i Jiova, me cakava, me vakavulica tale ga na kena ivakaro kei na lewa e Isireli.” (Esera 7:10) E vukei koya o Jiova ni vakayagataka na yalona tabu. E kila na turaga ni Perisia e veiliutaki tiko e vura-vura ena gauna ya ni tiko vei Esera na vuku ni Kalou, e vakaroti koya me lewai ira ena yasana o Juta. (Esera 7:12-26) Ena veivuke i Jiova kei na ivakaro ni tui, e rawa gona ni kumuna o Esera na ka e vola ni yavutaki ena itukutuku dina sa tu rawa ena gauna ya.

it-1 1158 ¶4

Yalomalumalumu

Vakarautaka na Veidusimaki Donu. O koya e vakamalumalumu vua na Kalou ena namaka me dusimaki koya na Kalou. E qarava na itavi levu o Esera me liutaka na ilakolako mai Papiloni me gole i Jerusalemi, e liutaka e sivia ni 1,500 na tagane, vaka kina o ira na bete, ira na Necinimi, ira na yalewa kei na gone. Era kauta tale ga e levu na koula kei na siliva me lai vakayagataki ena valenisoro. Ena vinakati mera taqomaki, ia e sega ni via kerei tui Perisia o Esera me vakarautaka eso na sotia mera veitomania ena ilakolako. Ke cakava qori ena dusia ni vakararavi ena kaukaua ni tamata. A sa tukuna oti tale ga vua na tui: “Na liga vinaka ni neimami Kalou e tiko vata kei ira na vakasaqarai koya.” Mani tukuna mera lolo, mera vakamalumalumutaki ira vei Jio-

va. Era kerea na Kalou, mani rogoci ira qai taqomaki ira vei ira na meca era toka vuni e gaunisala. Era sega ni sotava na leqa. (Ese 8:1-14, 21-32) E lomana vakalevu na Kalou na parofita o Taniela e tu vakavesu e Papiloni, e tala yani na agilosu me vakamacalataka na raivotu. Na vuna? Ni vakamalumalumutaki koya o Taniela vua na Kalou ni kerea nona veidusimaki kei na yalomatua.—Tan 10:12.

JULAI 24-30

IYAU MAI NA VOSA NI KALOU | NIE-MAIA 1-2

“Sega ni Bera Niu Masu”

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

w86 2/15 25

Qaqa na Sokalou Dina

Sega. E dau masulaka o Niemaia na ituvaki vakaloloma kei Jerusalemi ena “siga kei na bogi” me vica vata na siga. (1: 4, 6) Ni veiganiti na ituvaki me tukuna kina vei Tui Atakisekise nona vinakata me tara tale na bai kei Jerusalemi, e masu tale o Niemaia. E cakava gona na ka sa dau cakava tiko mai. Ni rogoca o Jiova nona masu, e vakaroti kina me tara tale na bai kei Jerusalemi.

Ka Eda Vulica: E rai vei Jiova o Niemaia me dusimaki koya. Ni vinakati meda vakatulewataka na ka bibi, meda ‘gumatua tale ga ena masu’ qai muria sara na veidusimaki i Jiova.—Roma 12:12.

OKOSITA 14-20

IYAU MAI NA VOSA NI KALOU | NIE-MAIA 8-9

“Nomuni Koro Kaukaua na Marau e So- lia o Jiova”

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

it-1 145 ¶2

Arame

Ni oti e vica vata na yabaki nodra Iesu mai Papiloni na Jiu, e wilika o Esera na bete na ivola ni Lawa vei ira na Jiu era soqo vata yani e Jerusalemi. Oti era qai vakamacalataka vei ira na vakarorogo eso na Livai. E kaya na Niemaia 8:8: “Era wilika tiko ga e cake na ivola mai na Lawa ni Kalou dina, era vakamacalataka vinaka, era tukuna na kena ibalebale, era mani vukei ira na lewenivanua mera kila na ka e wiliki.” Na kena vakamacalataki se tukuni vakalekaleka na kena ibalebale e rairai caka ena vosa vaka-Arame. Rairai era vakayagataka na Iperiu na vosa vakaArame nira tiko e Papiloni. Ia na kena vakamatatataki era na kila kina na Jiu vosa vakalperiu, na bibi ni kena wiliki na Lawa.

OKOSITA 21-27

IYAU MAI NA VOSA NI KALOU | NIE- MAIA 10-11

“Era Vakuai Ira ena Vuku i Jiova”

w86 15/2 26

Qaqa na Sokalou Dina

Nira biuta tu mai na Jiu na nodra ivota-vota mera toki i Jerusalemi ena vinakati kina na ilavo, ena sega tale ga ni vakarau-taki eso na ka. Kena ikuri, o ira na lai tiko ena koro era na rairai sotava eso na ituvaki rerevaki. Era na marau eso tale nira bole o ira na lako, era masulaka tale ga me vakalougatataki ira o Jiova.

OKOSITA 28–SEVITEBA 3

IYAU MAI NA VOSA NI KALOU | NIE- MAIA 12-13

“Yalodina Vei Jiova ni o Digia Nomu iTokani”

it-1 95 ¶5

Ira na Amoni

Ni biu tani mai na valenisoro o Topaia, e wiliki sara na lawa ni Kalou ena Vakaruwa 23:3-6 ni sega ni vakadonui mera lewena na ivavakoso ni Isireli o ira na Amoni kei ira na kai Moapi, oti e muri sara. (Nie 13: 1-3) Na vakatatabu qo e tekivu ena rauta ni 1,000 na yabaki yani e liu nira sega ni via vukei ira na Isireli na Amoni kei ira na kai Moapi nira volekata yani na Vanua Yalataki. Kena ibalebale ya nira na sega ni rawa ni lewenivanua ni matanitu o Isireli, se soli vei ira na dodonu kei na itavi era marautaka na Isireli. Ia e sega ni kena ibalebale ni sega ni rawa nira veimaliwai se bula vata kei ira na Isireli, mera na vakalougatataki tale ga me vakataki ira na tamata ni Kalou. Laurai qo ena nona wili vata kei ira na tamata qaqa nei Tevita o Seleki, vaka kina na kena itukutuku o Ruci na marama ni Moapi.—Ru 1:4, 16-18.

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

it-2 452 ¶9

iVakatagi

E dau vakabibitaki na lagasere ena valenisoro. Laurai qori ena levu na tikinivolatabu me baleti ira na daulagasere kei na nodra “vaglalataki mera kua ni cakava eso tale na cakacaka” era qarava eso na Livai, me rawa nira qarava vinaka na nodra itavi. (1Ve 9:33) Era iwasewase lavotaki na Livai qo, laurai qori ni volai tani ga

na nodra iwasewase vei ira na lesu mai Pailoni. (Ese 2:40, 41) E lewa mada ga o Tui Atakisekise e Perisia me baleti ira, vaka kina eso tale na iwasewase lavotaki mera kua ni saumi “ivakacavacava, na ivakacavacava ni iyaya se na ivakacavacava ni gaunisala.” (Ese 7:24) E muri, e vakarota na tui me “dua na ituvatuva dei me vakarautaki kina e veisiga na ka era gadreva na daulagasere.” E tukuni ni bulia na Lawa qo o Atakisekise, ia kena irairai ni vola o Esera na lawa qo ni solia tu vua o Atakisekise na kaukaua. (Nie 11:23; Ese 7:18-26) Koya gona, e macala nira Livai kece na daulagasere, ia e kaya na iVolatabu nira iwasewase lavotaki, ni tukuni nira tiko na “daulagasere, kei ira na Livai.”—Nie 7:1; 13:10.

